Tweede Kamer
Vaste commissie voor VWS

Per e-mail verzonden aan:
cie.vws@tweedekamer.nl

DATUM
23 november 2026

KENMERK
B20261123SV

BETREFT
Commissiedebat Langdurige zorg

BIJLAGEN
-

CONTACT
STIJN VERBRUGGEN

TELEFOON
06-15862082

E-MAIL
SVERBRUGGEN@VGN.NL

Geachte leden van de commissie voor VWS,

Op 2 december voert u een commissiedebat over de Langdurige zorg met minister Sterk. Op de door u vastgestelde agenda staan verschillende onderwerpen die direct raken aan mensen met een beperking en de organisaties die hen ondersteunen.

Voor de VGN is de aard van de gehandicaptenzorg, zoals omschreven in onze Visie 2035, het vertrekpunt voor dit debat. Kenmerkend voor de gehandicaptenzorg is de levenslange en levensbrede ondersteuning van mensen met een beperking. Besluiten over de Wmo, de Wlz en de financiële houdbaarheid van de langdurige zorg moeten daarom volgens ons worden beoordeeld op hun gevolgen voor de continuïteit van ondersteuning, de positie van naasten en de mogelijkheden van mensen met een beperking om betekenisvol mee te doen.

In deze brief vragen wij uw aandacht voor:
- de toegankelijkheid van ondersteuning in de Wmo
- een houdbare en passende ontwikkeling van de Wlz
- het IBO Sturing via tarifering in de Wlz en Zvw
- de arbeidsmarkt en de aanpak van zorgondermijning

De toegankelijkheid van ondersteuning in de Wmo

In de door u geagendeerde brief over de voortgang van de Wmo van juli 2026 gaat de minister in op de toegang tot maatwerk in de Wmo. De minister schrijft dat mensen die duurzaam op ondersteuning zijn aangewezen, structureel maatwerk krijgen: zonder regelmatige herindicatie en met ruimte om de intensiteit op en af te schalen.

Bezoekadres
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres
Postbus 413
3500 AK Utrecht

+31 (0)30 273 93 00
info@vgn.nl
vgn.nl

De beschikkingsduur past bij wat mensen nodig hebben en is langdurig waar nodig. De VGN onderschrijft deze uitgangspunten. Bij de verdere uitwerking van de Wmo moet langdurige ondersteuning aansluiten bij het perspectief van mensen met een beperking en hen in staat stellen mee te doen.

Het perspectief en de ervaringsdeskundigheid van mensen met een beperking die langdurige ondersteuning nodig hebben, verdienen een centrale plek in de verdere uitwerking en uitvoering van deze ambities, onder meer in wet- en regelgeving.

Een houdbare en passende ontwikkeling van de Wlz

Minister Sterk wil een akkoord sluiten over de gehandicaptenzorg in de Wlz. In de door u geagendeerde kaderbrief 2027 wordt hiervoor een meerjarig kader voor 2028-2031 voorgesteld, met een gemiddelde jaarlijkse volumegroei van 1,9%. Er vindt momenteel overleg plaats over de inhoud van dit akkoord; het kader is een van de bespreekpunten. Wat de VGN betreft moet hierbij de zorgvraag voorop staan. De Wlz kent immers een onafhankelijke indicatiestelling door het CIZ en een verzekerd recht op zorg. Zorgkantoren hebben daarbij een zorgplicht.

Daarnaast moeten de door de NZa vastgestelde Wlz-tarieven redelijkerwijs kostendekkend zijn, zoals bevestigd in jurisprudentie over de toepassing van de Wmg: het CBb heeft onder meer in 2023 geoordeeld dat tarieven dekking moeten geven aan redelijke kosten van zorg en dat de NZa geen eigen beoordelingsruimte heeft als het om deze kostendekkendheid gaat.

Wij voorzien voor de periode 2028-2031 een herijking van de normatieve huisvestingscomponent (NHC) wegens veranderingen in de huisvesting van cliënten, richting meer individueel wonen. Ook heeft de NZa het voornemen om de normatieve inventariscomponent (NIC) te herijken om noodzakelijke investeringen in digitalisering te faciliteren en te kunnen voldoen aan wettelijke eisen op het gebied van informatiebeveiliging.

Dit roept de vraag op wat er gebeurt als de zorgvraag sterker groeit dan de geraamde gemiddelde jaarlijkse volumegroei van 1,9% of als de noodzakelijke tariefaanpassingen extra budget vereisen. Ook kunnen keuzes op aanpalende beleidsterreinen invloed hebben op de instroom. Wat de VGN betreft mag het meerjarige kader daarom niet hard taakstellend zijn, maar moet het ruimte bieden om deze ontwikkelingen op te vangen.

Het IBO Sturing via tarifering

Uw Kamer ontving op 15 september 2026 de taakopdracht van het IBO Sturing via tarifering in de Wlz en Zvw. Dit IBO is gericht op beleidsopties waarmee het Rijk sterker kan sturen op tarieven en op opties die rechtstreeks leiden tot lagere zorguitgaven of een lagere groei daarvan. Daarbij worden onder meer normering van kosten, verdere deregulering van tarieven en door het Rijk vastgestelde minimum- of maximumtarieven onderzocht. Daarmee dreigt tarifering een instrument voor budgettaire beheersing te worden, terwijl tarieven in de Wlz juist voldoende moeten zijn om de redelijke kosten van goede en toegankelijke zorg te dekken.

Ook bij financiële krapte moet volgens de VGN dit uitgangspunt overeind blijven. Wij onderschrijven het belang van doelmatigheid, maar lagere of genormeerde tarieven leiden niet vanzelf tot doelmatiger zorg. In de gehandicaptenzorg worden kosten mede bepaald door factoren waarop zorgaanbieders beperkt invloed hebben, zoals kwaliteitseisen, personeelsinzet, huisvesting, informatiebeveiliging en noodzakelijke investeringen in technologie. De IBO-opdracht benoemt juist deze factoren expliciet als mogelijke aangrijpingspunten voor sterkere sturing op tarieven.

Voor de VGN moet het IBO niet vertrekken vanuit een vooraf bepaalde besparingsopgave, maar vanuit de vraag hoe doelmatigheid kan worden bevorderd mét behoud van kostendekkendheid, kwaliteit en toegankelijkheid van de gehandicaptenzorg.

De arbeidsmarkt en de aanpak van zorgondermijning

De arbeidsmarkt in de gehandicaptenzorg staat onverminderd onder grote druk. In het derde kwartaal van 2026 steeg het aantal openstaande vacatures van 9.250 naar 10.650. Tegelijkertijd krimpt de flexibele schil en neemt de druk op vaste teams toe. Verantwoorde flexibele inzet blijft noodzakelijk om ziekte en bezettingsproblemen op te vangen, overbelasting te voorkomen en de continuïteit van zorg te waarborgen.

Juist deze schaarste biedt ruimte aan malafide bemiddeling, zorgfraude en diplomafraude. Dat bedreigt de kwaliteit en integriteit van de zorg en legt beslag op schaarse capaciteit en middelen. Personeelstekorten mogen geen verdienmodel worden voor partijen die misbruik maken van de kwetsbaarheid van de gehandicaptenzorg. De VGN steunt

daarom het aangekondigde initiatief om zorgondernemers vóór contractering beter op integriteit te screenen via de Wet Bibob.

Screening moet wel uitvoerbaar zijn. Leg de verantwoordelijkheid niet uitsluitend bij hoofdaannemers: iedere aanbieder, ook een onderaannemer, moet zelf aan de screeningseisen voldoen. Wij vragen de minister een landelijke inrichting te onderzoeken, met aansluiting bij het Wtza-register en vergelijkbaar met de werkwijze rond de VOG. Zorgkantoren, gemeenten en gecontracteerde aanbieders kunnen dan controleren of aan de screeningseisen is voldaan, zonder dat iedere opdrachtgever dezelfde controles moet uitvoeren.

De VGN pleit daarom voor een samenhangende aanpak: pak zorgondermijning krachtig aan, houd de gehandicaptenzorg aantrekkelijk voor vaste medewerkers en behoud voldoende ruimte voor verantwoorde flexibele inzet. Voorkom zo dat cliënten, medewerkers en zorgorganisaties de rekening betalen voor misbruik van een toch al zeer krappe arbeidsmarkt.

Wij lichten deze brief graag nader toe. U kunt daarvoor contact opnemen met Stijn Verbruggen.

Met vriendelijke groet,

Theo van Uum
Directeur